C/2025/648

10.2.2025

NEUVOSTON SUOSITUS

annettu 21 päivänä tammikuuta 2025,

Alankomaiden nettomenopolun asettamisesta

(C/2025/648)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan,

ottaa huomioon asetuksen (EU) 2024/1263 ja erityisesti sen 19 artiklan,

ottaa huomioon komission suosituksen,

sekä katsoo seuraavaa:

YLEISIÄ NÄKÖKOHTIA

(1) Uudistettu unionin talouden ohjausjärjestelmä tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024. EU:n talouden uudistetun ohjausjärjestelmän keskeiset osatekijät ovat talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263 ([1]) yhdessä liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanosta annetun muutetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 ([2]) ja jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksistä annetun muutetun neuvoston direktiivin 2011/85/EU ([3]) kanssa. Ohjausjärjestelmällä pyritään edistämään tervettä ja kestävää julkista taloutta sekä kestävää ja osallistavaa kasvua ja resilienssiä uudistuksilla ja investoinneilla ja ehkäisemään liialliset julkisen talouden alijäämät. Sillä myös edistetään jäsenvaltioiden sitoutumista ja painotetaan enemmän keskipitkää aikaväliä, mihin yhdistyy vaikuttavampi ja johdonmukaisempi sääntöjen noudattamisen valvonta.

(2) Kansalliset keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat, jotka jäsenvaltiot toimittavat neuvostolle ja komissiolle, ovat uuden talouden ohjausjärjestelmän keskiössä. Suunnitelmilla on määrä saavuttaa seuraavat kaksi tavoitetta: on i) varmistettava muun muassa, että julkinen velka on sopeutuskauden loppuun mennessä uskottavasti lasku-uralla tai pysyy maltillisella tasolla ja että julkisen talouden alijäämä saadaan laskettua alle 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen ja pidettyä sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä, ja ii) varmistettava sellaisten uudistusten ja investointien toteuttaminen, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin ja edistetään unionin yhteisiä painopisteitä. Tätä varten kussakin suunnitelmassa on määrä esittää nettomenopolkua ([4]) koskeva keskipitkän aikavälin sitoumus, joka käytännössä asettaa budjettirajoitteen neljän tai viiden vuoden pituiseksi suunnitelman voimassaoloajaksi (jäsenvaltion vaalikauden säännönmukaisesta kestosta riippuen). Lisäksi suunnitelmassa on määrä selostaa, miten jäsenvaltio varmistaa sellaisten uudistusten ja investointien toteuttamisen, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson ja erityisesti maakohtaisten suositusten yhteydessä (mahdolliseen makrotalouden epätasapainoa koskevaan menettelyyn liittyvät suositukset mukaan lukien) yksilöityihin keskeisiin haasteisiin, ja miten kyseinen jäsenvaltio aikoo edistää unionin yhteisiä painopisteitä. Julkisen talouden sopeutuskausi kestää neljä vuotta, ja sitä voidaan pidentää enintään kolmella vuodella, jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden, joka täyttää asetuksessa (EU) 2024/1263 säädetyt kriteerit.

(3) Suunnitelman toimittamisen jälkeen komission on määrä arvioida, täyttääkö se asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset.

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1263, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta (EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Neuvoston asetus (EU) 2024/1264, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annetun asetuksen (EY) N:o 1467/97 muuttamisesta (EUVL L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Neuvoston direktiivi (EU) 2024/1265, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2024, jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annetun direktiivin 2011/85/EU muuttamisesta (EUVL L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklassa määritellyt nettomenot eli julkiset menot ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja, v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

(4) Asetuksen (EU) 2024/1263 18 artiklan mukaisesti neuvosto suosittaa komission suosituksen perusteella ja arvion huomioon ottaen, että jäsenvaltio toimittaa tarkistetun kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman, jos neuvosto katsoo, että suunnitelma ei ole asetuksen 16 artiklan 2, 3 ja 5 kohdassa säädettyjen vaatimusten mukainen.

(5) Jos jäsenvaltio ei toimita tarkistettua suunnitelmaa asetuksessa (EU) 2024/1263 tarkoitettuun aikarajaan mennessä tai jos tarkistettu suunnitelma ei ole asetuksen 16 artiklan 2, 3 ja 5 kohdassa säädettyjen vaatimusten mukainen, neuvoston olisi komission suosituksesta annettava 19 artiklan mukaisesti suositus asianomaisen jäsenvaltion nettomenopolun asettamisesta ja tarvittaessa hyväksyttävä julkisen talouden sopeutuskauden pidentämisen perustana oleva uudistus- ja investointisitoumusten kokonaisuus.

ALANKOMAIDEN KANSALLISTA KESKIPITKÄN AIKAVÄLIN FINANSSIPOLIITTIS-RAKENTEELLISTA SUUNNITELMAA KOSKEVIA NÄKÖKOHTIA

(6) Alankomaat toimitti kansallisen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelmansa neuvostolle ja komissiolle 15 päivänä lokakuuta 2024. Suunnitelma toimitettiin asetuksen (EU) 2024/1263 36 artiklassa säädetyn määräajan pidennystä noudattaen, kuten komission kanssa oli sovittu Alankomaiden esittämät perustelut huomioon ottaen.

Suunnitelman toimittamista edeltävä prosessi

(7) Ennen suunnitelmansa toimittamista Alankomaat pyysi teknisiä tietoja ([5]), jotka komissio toimitti 21 päivänä kesäkuuta 2024 ja julkaisi 15 päivänä lokakuuta 2024 ([6]). Teknisistä tiedoista käy ilmi taso, jolla rakenteellisen perusjäämän on oltava vuonna 2028, jotta voidaan varmistaa, että julkisen talouden alijäämä saadaan pidettyä keskipitkällä aikavälillä alle 3 prosentissa suhteessa BKT:hen ja että julkinen velka pysyy keskipitkällä aikavälillä alle 60 prosentissa suhteessa BKT:hen siinä tapauksessa, että neljän vuoden sopeutuskauden jälkeen ei toteuteta muita julkisen talouden toimenpiteitä. Keskipitkällä aikavälillä tarkoitetaan sopeutuskauden päättymistä seuraavaa kymmenen vuoden ajanjaksoa. Jäsenvaltiolle toimitetut tekniset tiedot on laadittu kahden skenaarion pohjalta: skenaarion, joka on johdonmukainen asetuksen (EU) 2024/1263 9 artiklan 3 kohdan mukaisen alijäämän resilienssiä koskevan turvalausekkeen kanssa ([7]), ja skenaarion, jossa tätä turvalauseketta ei sovelleta. Alankomaita koskevissa teknisissä tiedoissa todetaan kesäkuussa 2024 ennakolta toimitetun ohjauksen perustana olevien komission oletusten perusteella, että sovellettavien finanssipoliittisten sääntöjen noudattaminen neljän vuoden sopeutuskaudella edellyttää, että rakenteellisen perusjäämän olisi sopeutuskauden lopussa (2028) (skenaario, jossa alijäämän resilienssiä koskevaa turvalauseketta ei sovelleta) oltava vähintään 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen seuraavan taulukon mukaisesti. Vain tiedoksi esitetään myös skenaario, jossa alijäämän resilienssiä koskevaa turvalauseketta sovelletaan, jolloin rakenteellisen perusjäämän olisi oltava sopeutuskauden lopussa (2028) vähintään 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Alijäämän resilienssiä koskeva turvalauseke ei kuitenkaan velvoita Alankomaita, joka on oikeutettu teknisiin tietoihin.

Taulukko 1: Komission Alankomaille esittämät tekniset tiedot

Sopeutuskauden viimeinen vuosi	2028
Rakenteellisen perusjäämän vähimmäisarvo (% suhteessa BKT:hen), skenaario, jossa alijäämän resilienssiä koskevaa turvalauseketta ei sovelleta	0,1
Ainoastaan tiedoksi: Rakenteellisen perusjäämän vähimmäisarvo (% suhteessa BKT:hen), skenaario, jossa alijäämän resilienssiä koskevaa turvalauseketta sovelletaan	0,1

Lähde: Komission laskelmat.

([5]) Jäsenvaltioille ja talous- ja rahoituskomitealle ennakolta toimitettuun ohjaukseen sisältyy teknisiä tietoja i) pidentämättömälle (neljän vuoden) sopeutuskaudelle ja pidennetylle (seitsemän vuoden) sopeutuskaudelle ja ii) alijäämän resilienssiä koskevaa turvalauseketta soveltaen tai sitä soveltamatta. Se sisältää myös tärkeimmät lähtöolosuhteet ja taustaoletukset, joita keskipitkän aikavälin julkista velkaa koskevassa komission ennustekehyksessä on käytetty. Viiteura on laskettu komission velkakestävyysraportissa (*Debt Sustainability Monitor 2023*) (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_en) kuvatun menetelmän perusteella. Sen perustana on Euroopan komission kevään 2024 talousennuste ja sen vuoteen 2033 asti ulottuva keskipitkän aikavälin pidennys. Pitkän aikavälin BKT:n kasvu ja ikääntymisestä aiheutuvat kustannukset ovat komission ja neuvoston yhteisen ikääntymisraportin (*2024 Ageing Report*) (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en) mukaisia.

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_en#netherlands.

([7]) Asetuksen (EU) 2024/1263 8 artiklassa säädetyn, alijäämän resilienssiä koskevan turvalausekkeen mukaan rakenteellisen perusjäämän vuosittainen parannus on 0,4 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen (tai 0,25 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen, jos sopeutuskautta pidennetään), kunnes rakenteellinen alijäämä on alle 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(8) Alankomaat ja komissio kävivät heinä-elokuussa 2024 teknisen vuoropuhelun asetuksen (EU) 2024/1263 12 artiklaa noudattaen. Vuoropuhelun keskiössä olivat Alankomaiden kaavailema nettomenopolku ja sen taustaoletukset sekä sellaisten kaavailtujen uudistusten ja investointien toteuttaminen, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin ja edistetään unionin yhteisiä painopisteitä eli oikeudenmukaista vihreää ja digitaalista siirtymää, yhteiskunnan ja talouden resilienssiä, energiaturvallisuutta ja puolustusvoimavarojen kehittämistä.

(9) Alankomaiden suunnitelmassaan toimittamien tietojen mukaan ennen suunnitelman toimittamista ei järjestetty asetuksen (EU) 2024/1263 11 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua asiaankuuluvien kansallisten sidosryhmien (mukaan lukien työmarkkinaosapuolet) kuulemisprosessia asetuksen (EU) 2024/1263 36 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädettyjen siirtymäsäännösten mukaisesti.

(10) Ylin hallintotuomioistuin (toimiessaan Alankomaiden itsenäisenä finanssipoliittisena instituutiona) on antanut lausuntonsa ([8]) monivuotisen nettomenopolun perustana olevasta makrotalouden ennusteesta ja makrotaloudellisista oletuksista. Se totesi, että julkisen talouden odotetaan vuosina 2024 ja 2025 olevan EU:n perussopimuksen arvojen mukainen. Keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisessa suunnitelmassa oleva nettomenopolku ei kuitenkaan ole asetuksen vaatimusten mukainen, ja asetusta noudattaakseen Alankomaiden on toteutettava julkisen talouden toimia hallituksen vuoden 2025 talousarvioesityksessä esittämien toimenpiteiden lisäksi.

(11) Suunnitelmaehdotus esiteltiin kansalliselle parlamentille 17 päivänä syyskuuta 2024 yhdessä vuoden 2025 talousarvioesityksen kanssa. Tarkistettu suunnitelma esitettiin kansalliselle parlamentille 14 päivänä lokakuuta 2024.

Muut asiaan liittyvät prosessit

(12) Alankomaat toimitti vuotta 2025 koskevan alustavan talousarviosuunnitelmansa 15 päivänä lokakuuta 2024. Komissio antoi tästä alustavasta talousarviosuunnitelmasta lausunnon 26 päivänä marraskuuta 2024 ([9]).

(13) Komissio totesi 19 päivänä kesäkuuta 2024, että Alankomailla on makrotalouden epätasapainoja. Asuntomarkkinat ovat Alankomaissa yliarvostetut, mikä on johtanut suureen yksityiseen velkaan. Tästä aiheutuu haavoittuvuuksia, joilla on rajat ylittävää merkitystä ja jotka ovat joistakin parannuksista huolimatta edelleen merkityksellisiä ([10]).

(14) Neuvosto antoi 21 päivänä lokakuuta 2024 Alankomaille eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä useita maakohtaisia suosituksia ([11]).

YHTEENVETO SUUNNITELMASTA JA KOMISSION ARVIO SIITÄ

(15) Komissio on arvioinut suunnitelman asetuksen (EU) 2024/1263 16 artiklaa noudattaen seuraavasti:

Tausta: makrotalouden ja julkisen talouden tilanne ja näkymät

(16) Talouden toimeliaisuus lisääntyi vuonna 2023 Alankomaissa 0,1 prosenttia. Stagnaatio johtui korkeasta inflaatiosta ja heikosta ulkoisesta ympäristöstä, joka vähensi vientiä. Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteessa talouden odotetaan vuonna 2024 kasvavan 0,8 prosenttia yksityistä kulutusta tukevan reaalipalkkojen paranemisen ansiosta. Reaalisen BKT:n odotetaan kasvavan 1,6 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuonna 2026 palkkojen jatkuvan kasvun, hidastuvan inflaation ja kauppaa tukevan ulkoisen ympäristön parantumisen tukemana. Alankomaiden potentiaalisen BKT:n kasvun odotetaan ennustekaudella (2024–2026) lisääntyvän 1,9 prosenttia vuonna 2024, 1,7 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuonna 2026, kun työvoiman vaikutus potentiaaliseen kasvuun laskee 0,9 prosentista (vuonna 2024) 0,5 prosenttiin vuonna 2026. Työttömyysaste oli 3,6 prosenttia vuonna 2023, ja komissio ennakoi sen olevan 3,7 prosenttia vuonna 2024, 3,8 prosenttia vuonna 2025 ja 3,9 prosenttia vuonna 2026. Inflaation (BKT-deflaattorin), joka vuonna 2023 oli 7,3 prosenttia, ennakoidaan hidastuvan 5,0 prosenttiin vuonna 2024, kiihtyvän 3,0 prosenttiin vuonna 2025 ja hidastuvan 2,3 prosenttiin vuonna 2026.

(17) Julkisen talouden kehityksestä voidaan todeta, että vuonna 2023 Alankomaiden julkisen talouden alijäämä oli 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen. Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteen mukaan se supistuu 0,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2024, kasvaa 1,9 prosenttiin vuonna 2025 ja politiikan säilyessä muuttumattomana kasvaa 2,4 prosenttiin vuonna 2026. Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteessa on otettu huomioon vuodeksi 2025 laadittu Alankomaiden talousarvioesitys, jonka hallitus esitti kansalliselle parlamentille syyskuussa 2024. Julkinen velka oli vuoden 2023 lopussa 45,1 prosenttia suhteessa BKT:hen. Euroopan komission syksyn 2024 talousennusteen mukaan velkasuhde supistuu vuoden 2024 loppuun mennessä 43,3 prosenttiin. Sen ennakoidaan kasvavan vuoden 2025 loppuun mennessä 44,3 prosenttiin ja vuoden 2026 loppuun mennessä 46,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Komission julkisen talouden kehitysarvioissa ei sellaisenaan oteta huomioon keskipitkän aikavälin suunnitelmiin sisältyviä politiikkasitoumuksia ennen kuin niiden tukena on uskottavasti ilmoitettuja ja riittävän tarkasti määritettyjä konkreettisia politiikkatoimenpiteitä.

([8]) Ylimmän hallintotuomioistuimen lausunto on suunnitelman liitteessä II.
([9]) Komission lausunto Alankomaiden alustavasta talousarviosuunnitelmasta, 26.11.2024, C(2024) 9062 final.
([10]) Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan keskuspankille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, alueiden komitealle ja Euroopan investointipankille, COM(2024) 600 final, lisäys 4.
([11]) Neuvoston suositus, annettu 21 päivänä lokakuuta 2024, Alankomaiden talous-, finanssi-, työllisyys- ja rakennepolitiikasta.

Nettomenopolku ja tärkeimmät suunnitelmaan sisältyvät makrotaloudelliset oletukset

(18) Alankomaiden kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma kattaa vuodet 2025–2028, ja siinä esitetään julkisen talouden sopeutus neljäksi vuodeksi.

(19) Suunnitelma sisältää kaikki asetuksen (EU) 2024/1263 13 artiklassa edellytetyt tiedot.

(20) Suunnitelmassa sitoudutaan taulukossa 2 esitettyyn nettomenopolkuun, joka vastaa 4,2 prosentin keskimääräistä nettomenojen kasvua vuosina 2025–2028. Tekniset tiedot (joissa oletuksena on lineaarinen sopeutusura) vastaavat nettomenojen keskimääräistä 3,2 prosentin kasvua sopeutuskaudella (2025–2028). Nettomenopolun, johon suunnitelmassa sitoudutaan, ilmoitetaan sopeutuskauden loppuun mennessä (2028) johtavan - 0,8 prosentin rakenteelliseen perusjäämään suhteessa BKT:hen. Se on pienempi kuin komission teknisissä tiedoissa 21 päivänä kesäkuuta 2024 esittämä vuoden 2028 rakenteellisen perusjäämän vähimmäistaso, joka on 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen ([12]). Suunnitelmassa oletetaan, että potentiaalisen BKT:n kasvu heikkenee asteittain 2,1 prosentista 1,4 prosenttiin vuosina 2024–2028. Lisäksi suunnitelmassa odotetaan, että BKT-deflaattorin kasvuvauhti laskee 5,1 prosentista (vuonna 2024) selvästi alemmalle tasolle vuosien 2025 (2,7 %) ja 2028 (2,4 %) välisenä aikana.

Taulukko 2: Nettomenopolku ja tärkeimmät Alankomaiden suunnitelmaan sisältyvät oletukset

	2024	2025	2026	2027	2028	Keskiarvo suunnitelman voimassaoloaikana 2025–2028
Nettomenojen kasvu (vuotuinen, %)	6,9	6,8	3,5	2,1	4,3	4,2
Nettomenojen kasvu (kumulatiivinen, perusvuodesta 2023, %)	6,9	14,1	18,1	20,7	25,9	—
Potentiaalisen BKT:n kasvu (%)	2,1	1,8	1,7	1,5	1,4	1,6
Inflaatio (BKT-deflaattorin kasvu) (%)	5,1	2,7	2,6	2,6	2,4	2,6

Lähde: Alankomaiden kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma ja komission laskelmat.

Suunnitelmaan sisältyvien nettomenositoumusten vaikutukset julkiseen velkaan

(21) Jos nettomenopolku, johon suunnitelmassa on sitouduttu, ja sen perustana olevat oletukset toteutuvat, julkinen velka, joka vuonna 2024 oli 45,0 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvaisi asteittain suunnitelman mukaan niin, että se olisi sopeutuskauden päättyessä 51,1 prosenttia, kuten seuraavasta taulukosta ilmenee. Sopeutuksen jälkeen keskipitkällä aikavälillä (vuoteen 2038) velkasuhteen odotetaan suunnitelman mukaan ylittävän perussopimuksessa suhteessa BKT:hen asetetun 60 prosentin viitearvon vuonna 2033 ja nousevan 70,7 prosenttiin vuonna 2038.

Taulukko 3: Julkisen velan ja julkisen talouden rahoitusaseman kehittyminen Alankomaiden suunnitelmassa

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Julkinen velka (% suhteessa BKT:hen)	45,1	45,0	46,7	49,7	50,1	51,1	70,7
Julkisen talouden rahoitusasema (% suhteessa BKT:hen)	- 0,4	- 1,8	- 2,5	- 3,4	- 2,1	- 2,5	- 4,0

Lähde: Alankomaiden keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma

([12]) Skenaariossa, jossa ei sovelleta alijäämän resilienssiä koskevaa turvalauseketta.

Näin ollen julkinen velka on suunnitelman mukaan nousussa eikä pysyisi keskipitkällä aikavälillä perussopimuksessa suhteessa BKT:hen asetetun 60 prosentin viitearvon alapuolella. Näin ollen suunnitelmassa esitetty nettomenopolku ei vastaa suunnitelmaan sisältyvien politiikkasitoumusten ja makrotaloudellisten oletusten perusteella asetuksen (EU) 2024/1263 6 artiklan a alakohdassa ja 16 artiklan 2 kohdassa säädettyä velkavaatimusta.

Suunnitelmaan sisältyvien nettomenositoumusten vaikutukset julkisen talouden rahoitusasemaan

(22) Suunnitelman nettomenopolun ja oletusten perusteella julkisen talouden alijäämä nousisi 1,8 prosentista suhteessa BKT:hen (vuonna 2024) 2,5 prosenttiin vuonna 2025 ja vielä tilapäisesti yli 3 prosenttiin (3,4 %) vuonna 2026, minkä jälkeen se laskisi 2,1 prosenttiin vuonna 2027 ja nousisi sitten jälleen 2,5 prosenttiin vuonna 2028. Näin ollen suunnitelman mukaan julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen ei ylittäisi sopeutuskauden lopussa (2028) 3 prosentin viitearvoa. Sopeutuskautta seuraavien kymmenen vuoden aikana (eli vuoteen 2038) julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen kuitenkin ylittäisi 3 prosentin viitearvon. Julkisen talouden alijäämä ylittäisi perussopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon vuonna 2029 ja nousisi sitten asteittain 4,0 prosenttiin vuoteen 2038 mennessä. Näin ollen suunnitelmassa esitetty nettomenopolku ei vastaa suunnitelmaan sisältyvien politiikkasitoumusten ja makrotaloudellisten oletusten perusteella asetuksen (EU) 2024/1263 6 artiklan b alakohdassa ja 16 artiklan 2 kohdassa säädettyä alijäämävaatimusta.

Suunnitelmaan sisältyvä finanssipoliittinen strategia

(23) Suunnitelma sisältää ohjeellisen finanssipoliittisen strategian, jonka mukaan täsmälliset politiikkatoimet vahvistetaan tai niitä muutetaan ja ne kvantifioidaan vuotuisissa talousarvioissa muun muassa tämän neuvoston suosituksen toteuttamisen varmistamiseksi. Hallitusohjelmassa vuosiksi 2024–2028 on sovittu toimikauden alussa toteutettavista tuloveron kevennyksistä, joita kompensoidaan tiettyjen tuotteiden arvonlisäveron korotuksella vuonna 2026 sekä muun muassa kehitysapuun, julkisen sektorin palkkoihin ja turvapaikanhakuun kohdistuvilla menoleikkauksilla toimikauden lopussa. Vuoden 2025 alustavassa talousarviosuunnitelmassa täsmennetään toimenpiteet, joilla vuoden 2025 tavoiteltu 6,8 prosentin nettomenojen kasvuvauhti saavutetaan ([13]).

Suunnitelmaan sisältyvät uudistus- ja investointiaikeet, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin ja edistetään EU:n yhteisiä painopisteitä

(24) Suunnitelmassa kuvataan aikomuksia, jotka liittyvät uudistuksiin ja investointeihin, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä – erityisesti maakohtaisissa suosituksissa, makrotalouden epätasapainoa koskevaan menettelyyn liittyvät suositukset mukaan lukien – yksilöityihin tärkeimpiin haasteisiin ja edistetään EU:n yhteisiä painopisteitä. Suunnitelma sisältää kattavan luettelon yli 70 uudistuksesta ja investoinnista, joilla edistetään EU:n yhteisiä painopisteitä ja joista 14 saa rahoitustukea elpymis- ja palautumistukivälineestä.

(25) Oikeudenmukaiseen vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyvän yhteisen painopisteen ja asetuksessa (EU) 2021/1119 asetettujen ilmastotavoitteiden osalta suunnitelma sisältää yli 20 uudistusta ja investointia. Niitä ovat muun muassa monivuotinen energia- ja ilmastoinfrastruktuuriohjelma, digitaalitalouden strategiaan kuuluvat julkisen ja yksityisen sektorin tutkimusohjelmat ja Alankomaiden ilmastorahasto. Suunnitelmassa kuvataan myös elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyviä toimenpiteitä, jotka koskevat verkon ruuhkautumisen ehkäisemistä, energiainfrastruktuurin rakentamista ja kvanttilaskentaa koskevaa tutkimusta. Suunnitelmaan sisältyvillä uudistuksilla ja investoinneilla on tarkoitus vastata vuosina 2022, 2023 ja 2024 annettuihin maakohtaisiin suosituksiin kestävää maataloutta koskevista lisätoimista, vuosina 2019, 2022, 2023 ja 2024 annettuihin maakohtaisiin suosituksiin uusiutuvaan energiaan siirtymisen edistämisestä, mukaan lukien investoinnit sähköverkkoon, vuosina 2019, 2020 ja 2022 annettuihin maakohtaisiin suosituksiin investointien, tutkimuksen ja innovoinnin edistämisestä vihreän ja digitaalisen siirtymän tukemiseksi sekä vuonna 2019 annettuun maakohtaiseen suositukseen liikenteen pullonkaulojen poistamisesta. Suunnitelma sisältää uudistuksia ja investointeja, joilla vastataan makrotalouden epätasapainoa koskevaan menettelyyn liittyviin maakohtaisiin suosituksiin. Näitä ovat vuosina 2022 ja 2023 annetut maakohtaiset suositukset uusiutuvien energialähteiden käyttöönoton nopeuttamisesta ja verkkoinfrastruktuuriin tehtävien investointien lisäämisestä, vuonna 2023 annettu maakohtainen suositus vihreän siirtymän edellyttämien taitojen ja osaamisen kehittämisestä sekä vuosina 2022 ja 2023 annetut maakohtaiset suositukset rakennusten energiatehokkuuden parantamisesta ja kestävään liikenteeseen ja kestävään maatalouteen tehtävien investointien nopeuttamisesta.

(26) Yhteiskunnan ja talouden resilienssiin liittyvän yhteisen painopisteen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin osalta suunnitelma sisältää kattavan luettelon yli 40 uudistuksesta ja investoinnista. Ne on ryhmitelty useisiin politiikan aloihin, joita ovat muun muassa asuntomarkkinat, koulutus, terveydenhuolto, eläkkeet, työmarkkinat ja verotus. Jotkin näistä investoinneista ja uudistuksista, kuten itsenäisten ammatinharjoittajien työkyvyttömyysvakuutus, eläkelain tarkistaminen ja tehohoidon laajentaminen, sisältyvät elpymis- ja palautumissuunnitelmaan. Suunnitelmaan sisältyvillä uudistuksilla ja investoinneilla on tarkoitus vastata vuosina 2022, 2023 ja 2024 annettuihin maakohtaisiin suosituksiin joustavien tai määräaikaisten sopimusten käytön kannustimien vähentämisestä sekä vuosina 2019, 2020 ja 2022 annettuihin maakohtaisiin suosituksiin itsenäisten ammatinharjoittajien

([13]) Ks. komission lausunto Alankomaiden alustavasta talousarviosuunnitelmasta, 26.11.2024, C(2024) 9062 final.

riittävän sosiaalisen suojelun edistämisestä ja näennäisyrittäjyyden vähentämisestä. Suunnitelmaan sisältyvillä uudistuksilla ja investoinneilla on tarkoitus vastata myös vuodesta 2019 lähtien peräkkäisinä vuosina annettuihin maakohtaisiin suosituksiin työvoima- ja osaamispulan käsittelemisestä muun muassa lisäämällä täydennys- ja uudelleenkoulutusmahdollisuuksia perustaitojen parantamiseksi sekä vuonna 2020 annettuun maakohtaiseen suositukseen terveydenhuoltojärjestelmän vahvistamisesta. Yhteiskunnan ja talouden resilienssiin liittyvän painopisteen osalta suunnitelma sisältää asuntomarkkinoihin liittyviä uudistuksia ja investointeja, joilla on tarkoitus vastata vuodesta 2019 lähtien peräkkäisinä vuosina annettuihin makrotalouden epätasapainoa koskevaan menettelyyn liittyviin maakohtaisiin suosituksiin kotitalouksien velanoton suosimisen vähentämisestä ja asuntojen kohtuuhintaisuuden ja saatavuuden varmistamisesta yksityisillä vuokramarkkinoilla sekä vuosina 2023 ja 2024 annettuihin maakohtaisiin suosituksiin asuntorakentamisen esteiden poistamisesta.

(27) Energiaturvallisuuteen liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelma sisältää energiaturvallisuutta edistäviä uudistuksia, joita ovat muun muassa lainsäädäntö, jolla parannetaan rakenteellisesti kaasun toimitusvarmuutta, sekä yrityksiä ja laitoksia koskevat energiansäästövelvoitteet. Suunnitelmassa kuvataan myös aikomusta toteuttaa politiikkatoimia selviytymiskyvyn vahvistamiseksi vähentämällä riippuvuutta kriittisistä raaka-aineista ja tehostamalla nollanettoteknologioiden valmistusta. Osa uudistuksista ja investoinneista on sisällytetty elpymis- ja palautumissuunnitelmaan, jotta voitaisiin ehkäistä verkon ruuhkautumista, päivittää kaasu- ja sähköenergiajärjestelmien sääntelykehystä ja edistää vihreän vedyn teknologioiden käyttöä. Suunnitelmaan sisältyvillä uudistuksilla ja investoinneilla on tarkoitus vastata uusiutuvaan energiaan siirtymisen edistämistä koskeviin maakohtaisiin suosituksiin, mukaan lukien vuosina 2019, 2022, 2023 ja 2024 annetut suositukset sähköverkkoon tehtävistä investoinneista ja vuonna 2019 annettu suositus liikenteen pullonkaulojen poistamisesta. Suunnitelma sisältää uudistuksia ja investointeja, joilla vastataan makrotalouden epätasapainoa koskevaan menettelyyn liittyviin maakohtaisiin suosituksiin, jotka on annettu vuosina 2022 ja 2023 uusiutuvien energialähteiden ja verkkoinfrastruktuurin käyttöönottoon tehtävien investointien lisäämisestä, vuonna 2022 rakennusten energiatehokkuudesta ja kestävästä liikenteestä sekä vuosina 2022 ja 2023 riippuvuuden vähentämisestä fossiilisista polttoaineista.

(28) Puolustusvoimavaroihin liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelma sisältää joukon vuosina 2024–2028 toteutettavia investointeja, jotka koostuvat laitteiden hankkimisesta, kiinteistöinfrastruktuurin uudistamisesta muun muassa sen kestävyyden varmistamiseksi sekä taktisen tietotekniikkainfrastruktuurin nykyaikaistamisesta ja korvaamisesta.

(29) Suunnitelmassa on tietoa johdonmukaisuudesta ja tarvittaessa täydentävyydestä Alankomaiden elpymis- ja palautumissuunnitelman kanssa. Suunnitelmassa esitetyt uudistukset ja investoinnit täydentävät useita elpymis- ja palautumissuunnitelman puitteissa toteutettuja toimia, joilla myös edistetään EU:n yhteisiä painopisteitä. Suunnitelmaan sisältyvät uudet uudistukset ja investoinnit ovat yhdenmukaisia elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisten toimenpiteiden kanssa. Esimerkiksi REPowerEU-lukuun sisältyvä energiamarkkinoiden uudistuspaketti edistää oikeudenmukaista vihreää ja digitaalista siirtymää sekä energiaturvallisuutta, ja elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvät asuntotarjonnan lisäämiseen ja terveydenhuoltojärjestelmän vahvistamiseen tähtäävät keskitetyn suunnittelun toimenpiteet edistävät yhteiskunnan ja talouden resilienssiä.

(30) Suunnitelmalla pyritään edistämään EU:n yhteisiin painopisteisiin liittyvien julkisten investointitarpeiden täyttämistä Alankomaissa. Oikeudenmukaiseen vihreään ja digitaaliseen siirtymään liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelmassa esitettyjen investointien määrä on noin 43 miljardia euroa. Yhteiskunnan ja talouden resilienssiin liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelmassa ennakoidaan, että asumiseen, työmarkkinoihin sekä hoitoon ja hoivaan liittyvät investointitarpeet ovat yhteensä 10 miljardia euroa. Energiaturvallisuuteen liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelmassa esitetään pääasiassa uudistuksia, mutta siihen sisältyy myös 300 miljoonan euron arvosta vihreän vedyn teknologioiden käyttöönottoon liittyviä investointitarpeita, jotka elpymis- ja palautumissuunnitelma kattaa osittain. Puolustusvoimavaroihin liittyvän yhteisen painopisteen osalta suunnitelmassa esitettyjen investointitarpeiden määrä on yhteensä 55 miljardia euroa.

Komission arvion päätelmä

(31) Kaiken kaikkiaan komission näkemys on, että Alankomaiden suunnitelma ei ole asetuksen (EU) 2024/1263 16 artiklan 2 kohdan vaatimusten mukainen, koska suunnitelman nettomenopolku ei ole yhdenmukainen asetuksen velka- ja alijäämävaatimusten kanssa. Suunnitelmassa todetaan seuraavaa: *”Jos komissio ja neuvosto katsovat, että Alankomaiden ehdottama nettomenopolku ei ole asetuksen mukainen, Alankomaat luopuu oikeudestaan toimittaa tarkistettu suunnitelma asetuksen 18 artiklan mukaisesti ja ymmärtää, että neuvosto voi komission suosituksesta suositella komission toimittamien teknisten tietojen perusteella menopolkua asetuksen 19 artiklan mukaisesti. Hallitus pitää teknisiin tietoihin perustuvaa suositusta menopolusta EU:n finanssipoliittisten sääntöjen asianmukaisena täytäntöönpanona.”* Ottaen huomioon, että Alankomaat ei aio toimittaa tarkistettua suunnitelmaa asetuksen (EU) 2024/1263 18 artiklan mukaisesti, nettomenopolkua suositellaan asetuksen 19 artiklan mukaisesti komission 21 päivänä kesäkuuta 2024 antamien teknisten tietojen perusteella.

NEUVOSTON KOKONAISPÄÄTELMÄ

(32) Neuvosto panee merkille Alankomaiden keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman sekä sen, että Alankomaat luopuu oikeudestaan toimittaa tarkistettu suunnitelma, ja katsoo, että panemalla neuvoston suositus täysimääräisesti täytäntöön voitaisiin edistää tervettä julkista taloutta ja tukea julkisen velan kestävyyttä sekä kestävää ja osallistavaa kasvua.

(33) Neuvosto panee merkille komission arvion suunnitelmasta. Neuvosto kuitenkin pyytää, että komissio esittää tulevia suunnitelmia koskevan arvionsa erillisenä asiakirjana eikä komission suosituksissa neuvoston suosituksiksi.

(34) Neuvosto panee merkille komission arvion nettomenopolusta ja tärkeimmistä suunnitelmaan sisältyvistä makrotaloudellisista oletuksista, myös suhteessa komission ennakolta toimittamaan ohjaukseen, sekä suunnitelmaan sisältyvän nettomenopolun vaikutukset julkisen talouden alijäämään ja velkaan. Neuvosto panee merkille näkymiin kohdistuvat riskit. Neuvosto on tyytyväinen myös siihen, että asiaankuuluvia sidosryhmiä kuultiin ennen suunnitelman toimittamista. Neuvosto panee merkille myös, että geopoliittiset riskit voivat luoda painetta puolustusmenoihin.

(35) Neuvosto odottaa Alankomaiden olevan valmis mukauttamaan finanssipoliittista strategiaansa tarpeen mukaan suositetun nettomenopolun toteuttamisen varmistamiseksi. Neuvosto päättää seurata tiiviisti talouden ja julkisen talouden kehitystä, mukaan lukien suunnitelman skenaarion perusteena oleva kehitys.

(36) Neuvosto katsoo, että on perusteltua jatkaa keskustelua, jotta kumulatiivisten nettomenojen kasvuvauhdin vaikutuksista vuotuiseen valvontaan päästään yhteisymmärrykseen hyvissä ajoin ennen seuraavaa julkisen talouden valvontakierrosta.

(37) Neuvosto panee merkille komission kuvauksen uudistuksista ja investointitarpeista ja -aikomuksista, joilla vastataan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä yksilöityihin keskeisiin haasteisiin, ja korostaa, että on tärkeää varmistaa, että tällaiset uudistukset ja investoinnit toteutetaan. Neuvosto arvioi komission toimittamien raporttien perusteella näitä uudistuksia ja investointeja ja seuraa niiden täytäntöönpanoa eurooppalaisen ohjausjakson puitteissa.

(38) Neuvosto odottaa Alankomaiden antavan vuotuisissa edistymisraporteissa tietoja erityisesti edistymisestä neuvoston asettaman nettomenopolun toteuttamisessa ja laajempien uudistusten ja investointien toteuttamisessa eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä.

(39) Neuvoston olisi komission arvioinnin perusteella ja ottaen huomioon, että Alankomaat luopuu oikeudestaan toimittaa asetuksen (EU) 2024/1263 18 artiklan mukainen tarkistettu suunnitelma, suositettava Alankomaille asetuksen (EU) 2024/1263 19 artiklan mukaisesti komission 21 päivänä kesäkuuta 2024 toimittamiin teknisiin tietoihin perustuvaa nettomenopolkua,

SUOSITTAA, että Alankomaat

1. varmistaa, että nettomenojen kasvu ei ylitä tämän suosituksen liitteessä I vahvistettuja enimmäismääriä;

Tehty Brysselissä 21 päivänä tammikuuta 2025.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. DOMAŃSKI

LIITE I

Nettomenojen enimmäiskasvu
(vuotuinen ja kumulatiivinen kasvu, nimellisin luvuin)

Alankomaat

Vuosi		2025	2026	2027	2028
Kasvu (%)	Vuotuinen	3,5	3,3	3,0	3,0
	Kumulatiivinen (*)	10,4	14,0	17,5	21,0

(*) Kumulatiiviset kasvuluvut lasketaan perusvuoden 2023 perusteella. Kumulatiivisia kasvulukuja käytetään valvontatilissä noudattamisen jälkikäteen toteutettavassa vuotuisessa seurannassa.